

Ö-bladet

2023:1

En saltstänkt vårhälsning från Föreningarna på Flatön

www.flaton.se

Påskpromenaden

Påskafton start 10-12

Fika, korv o bröd, lotter mm

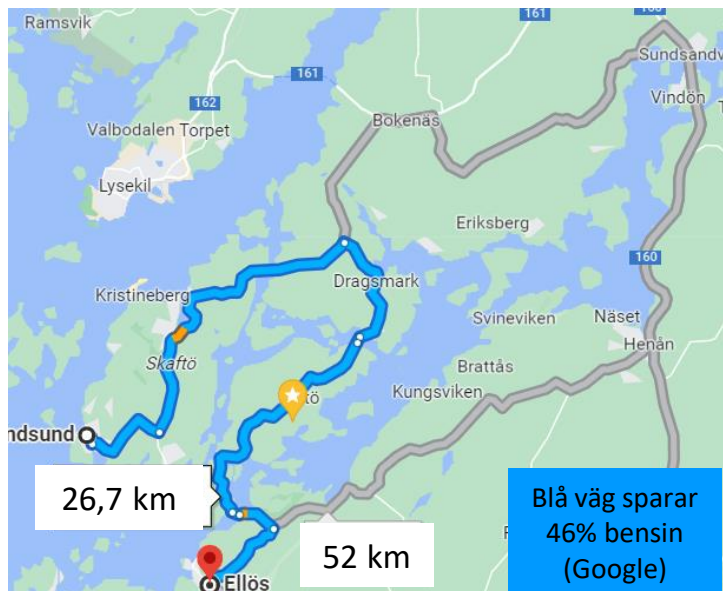
**Plantbytdag
13 maj kl.11**

Malö- o Ängöleden

Ny tidtabell

Den 1:a februari träder ny tidtabell i kraft.

**Indragning av turer
ger en ökad
sammhällskostnad
på ca 2 mkr/år**

Vår klimatsmarta kustväg och genomfartsled nr 751 används av arbetspendlare, hantverkare och turister och kortar vägen för många.

Genom att välja vägen över Flatön kan den som pendlar dagligen Ellös-Grundsund spara nästan 5 mil/dag = 100 mil/månad.

*Läs mer om färjor och vägar på
s. 11, 12, 13*

Flatö-Malö hembygdsförening och skolmuseum

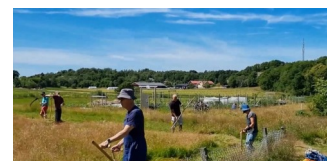
Sommarprogram 2023

Hembyggsdagen lördagen den 1 juli kl 15.

Vi firar dagen med musikunderhållning av Taube-sällskapet och naturligtvis kaffe med dopp och äggost samt lotterier.

Lie-kurs i början på juli.

Ta med egen lie. Lär dig slipa lien på slipsten.

Kulturvandring torsdagen den 13 juli.

Samling klockan 17. Var? Det är inte bestämt ännu.

Vi går både efter storskifteskartan 1806 och nya digitala kartan.

Ta med fika. Pris 20 kronor.

Minnesvården om torp, gårdar och de som bodde där.

Utställning öppen hela sommaren. Kom och sök Dina rötter i museets samlingar av kyrkböcker och fotografier. Extra öppet på släktforskningsdagen.

Käpphästhopptävling — så klart!

Hästarna står och väntar på sina ryttare på ängen utanför stora skolan.

Tina och Jenny berättar snart mera.

Taube-loppet lördagen 26 augusti. Se <https://www.taubeloppet.se/>

Skördefest lördagen den 9 september

Utställning, minnen från Evert Taubes vistelse på våra öar.

Pågår hela sommaren.

Museet är öppet varje dag 1 juli — 13 augusti klockan 13 - 16

Välkommen!

Vem bodde här?

Minnesvården av våra öar har gett oss många intressanta och gripande berättelser om var och hur man bodde och levde förr.

En av de äldsta gårdarna låg där öns gamla vägar korsades och fick således namnet Korsgård. Redan på på 1400-talet var gården ett frälsegods under Darres tid på Morlanda. I slutet av 1700-talet friköpte änkan Anna Toresdotter gården av Daniel Bildt och delade den sedan mellan sina söner. Annas barnbarn Bernt Andersson, 40 år, och kusinen Helena, 18 år, gifte sig 1832 och bosatte sig i gården "Lia" nedanför Jättefjäll. De fick flera barn, men det var fattigt och de hade svårt att klara sig. Tyvärr, alla utom en, fick ett tragiskt liv. Enligt kyrkoböckerna var Anders (äldst) och enda systemen Kristina antecknade som fattighjon. Bernhard drunknade och Johannes dog i hjärnsjukdom. Endast ett av barnen bildade familj, den yngste Martin.

Lia

Martin och Anna

Martin, gift med Anna från Tegneby, tog över gården Lia efter sina föräldrar. De fick nio barn, men endast två av dem blev vuxna. Dottern Berta kom att bosätta sig i Hällsvik på Hisingen. Sonen Albert gick tidigt till sjöss och hördes inte av på många år. Då han till slut kom tillbaka till Sverige bosatte han sig också i Hällsvik. 1924 flyttade även Martin och Anna till sin dotter i Hällsvik efter det att de sålt Lia till Ferdinand Edman. Gården brann sedan ner till grunden. Man kan fortfarande se delar av muren.

Kvar i Lia fanns Martins syster Kristina. Efter eldsvådan bodde hon i resterna av ladugården men det var kallt och ingen mat fanns. Hon gick ofta till sin ingifte svåger Karl i Högelid för att få lite värme och mat. (Karls första fru Anna Kristina var Kristinas kusin.)

Även Martins bror Anders (Berntsson) bodde i Lia fast högre upp på Jättefjäll. Hans fru Anna Helena, som var från Ängön, ville bo så att hon kunde se hem. Hon var sjuklig i astma och det var Anders lott att gå ut och tigga mjölk, men som han mest drack upp själv.

Detta är bara en av alla berättelser. Våra kulturvandringarna kommer att gå i minnesvårdens spår. Hoppas vi ses!

Föreningen Flatön

Förra året fick skolan både vatten och avlopp inkopplat på det kommunala nätet. "Gubbeklubbens" lokal har fått sig en välbehövlig renovering.

En ny storköks-diskmaskin har installerats efter lite ombyggnad i köket. Närmast i planeringen ligger att göra ordning trädgården efter all grävning. I vår plan finns också att göra om det gamla köket för att få bättre plats för stolar och annat.

Välkomna på våra aktiviteter i vår och sommar!

Plantbytdag

Lördag 13 maj kl. 11
på Hembygdsscenen

Nationaldagsfirande

Tisdag 6 juni kl. 15
Hembygdsscenen

Trädgårdsresa

Torsdag 15 juni till
Marks i Västergötland

Midsommarfirande

Fredag 23 juni
Midsommarafton kl. 12

Loppis & Auktion

Tisdag 18 juli. Mer info
kommer i sommarbladet

Taubeloppet

Lördag 26 augusti
(Halvmaraton, 10 km, 5 km)

Föreningen Flatön

Poängpromenad

Lördag 8 april Påskafton

Start i skolan kl. 10-12

Promenad i naturen på ön. Stort fikabord, korv med bröd, lotter. Taubeloppskommittén är på plats och säljer anmälan till loppet. Välkomna!

Vedeldad bakugn

I källaren har vi en vedeldad bakugn. Här finns också vårt gym.

Vill du ha hjälp att komma igång med gymmet, kontakta Pia Vingros eller Kerstin Ytterberg.

Bakugn och gym får utan kostnad användas av alla medlemmar.

Bakugnen måste dock bokas hos Pia Fredholm.

I gymmet har vi ett bibliotek som är till för alla bokälskare. Eva Pierrou Dahlborg håller ordning på våra böcker.

Poängpromenaden

Bibliotek och Gym

Flatö Kyrkas Vänner

Välkommen till sommarens konserter i Flatö Kyrka

Riverside Gospel –

”Together”

Söndag 18 juni 18:00

Majornas 3dje Rote med

Tomas von Brömssen

Lördag 1 juli 19:00

Sångensemblen Amanda

”Sommarvind”

Tisdag 25 juli 19:00

Sonja Aldén och David Carbe

”Sånger i tiden”

Söndag 30 juli 18:00

Lotta och Gåke

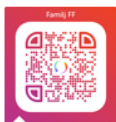
Måndag 7 aug 19:00

Biljetter på nortic.se

Betalning av medlemsavgifter 2023
Föreningen Flatön/Flatö-Malö Hembygdsförening/Flatö Kyrkas vänner

Föreningen Flatön

Medlemsavgift 2023: **200 kr/pers**
400 kr/familj
B.G: 995-6574
Swish-betalning: 123 562 5165
På betalningen skriv:
MEDLEM + Namn + Ö-adress
Betala gärna senast 230430

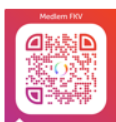
Flatö-Malö Hembygdsförening

Medlemsavgift 2023: **50 kr/person**
100 kr/familj
B.G: 5068-8761
Swish-betalning: 123 388 1778
På betalningen skriv:
MEDLEM + Namn + Ö-adress
Betala gärna senast 230430

Flatö Kyrkas vänner

Medlemsavgift 2023: **50 kr/person**
100 kr/familj
B.G: 396-7551
Swish-betalning: 123 467 3760
På betalningen skriv:
MEDLEM + Namn + Ö-adress
Betala gärna senast 230430

**Glöm inte
medlems-
avgifterna!**

**Ingen behöver frysa mer i
Stora Salen, Skolan**

Vi har installerat en värmepump från:

Levererad och installerad av
vår lokala leverantör:

KLIMATSERVICE
BOHUSLÄN AB

VI SERVAR OCH INSTALLERAR **VÄRMEPUMPAR**

0707-32 60 10

Torvald & Ally

Äldsta paret på Flatön

- Vi är nog det äldsta paret här på öarna, säger Torvald och Ally Torberntsson i Källevik nära Svarteskär på Flatön. Torvald är nyss fyllda 90 år och Ally fyller 88 år i sommar.

De har känt varandra länge. Torvald och Ally träffades redan i skolan på Flatön. Ally växte upp i huset de nu lever i. Torvalds barndomshem ligger i Kila.

Vem av dem bestämde att de skulle bli ihop?

Torvald pekar med tummen mot Ally som sitter på andra sidan det runda bordet i köket. Ally skrattar och berättar att som 7-åring fick hon för sig att hon skulle gifta sig. Då gick 9-åringe Torvald förbi. Han fick vara med i leken och Allys faster agerade präst.

Tio år senare gifte de sig på riktigt. Sen föddes Sven, Kjell, Bengt och Gert.
-Alla är gifta och har barn, säger Ally.
-Ingen av dem har skiljt sig?
-Det finns väl ingen anledning att skilja sig när barnen har flyttat och man har all tid igen, säger Torvald.
-Kanske har vi lyckats lära dem lite hur man ska leva ihop, säger Ally.

Ally och Torvald gifte sig 1952.

Den 20 december 2022 firade hon och Torvald 70-årig bröllopsdag, med sönerna och deras fruar, 10 barnbarn och 12 barnbarnsbarn.

- Bohusläningen var här och intervjuade oss, säger Ally och ber Torvald hämta tidningsurklippet.

Där citeras Torvald, som säger att de alltid varit eniga om att aldrig somna osams.

”Och det har vi aldrig gjort. Och godnattpussen är viktig, annars kan vi inte somna.”

Under yrkeslivet bodde de i Bohus, men som pensionärer flyttade de tillbaka till Flatön, precis som de planerat.

- Var skulle vi annars bo? Vi har det så bra här.

Ally går upp vid åtta och dricker kaffe.

- Det är bara att trycka på bryggaren. Torvald laddar den på kvällen, säger Ally.

Vid halv nio kommer Torvald upp.

Dagarna är lite olika, beroende på vad de ska göra. Är det lunch i skolan åker de gärna dit.

- Maten är god, men det är lika viktigt med det sociala, att träffa andra som bor här och prata lite, säger Torvald och Ally.

Text & foto: Pia Vingros

Taube-loppet

FLATÖN

Med reservation för ändringar

Är du anmäld till Bohusläns vackraste lopp Taube-loppet, som genomförs för tredje året i rad efter återstarten 2021? Den **26 augusti** är det dags att samlas vid Flatö skola för att springa eller heja på, äta korv & hamburgare, lyssna på bra musik och umgås. Anmälan görs på www.taubeloppet.se, där du också följer information om loppet, artister, tider, matutbud.

Utan hjälp av grymma funktionärer är det omöjligt att genomföra detta uppskattade arrangemang, så om du i stället för att springa, vill hjälpa till som funktionär är det mycket uppskattat. Kontakta i sådana fall arbetsgruppen på taube-loppet@flaton.se eller till Pia direkt på pia@flaton.se. Vi ses!

16 indragna färjeturer på Malö- och Ängöleden ger ökade samhällskostnader på cirka 2 miljoner kronor per år

1 februari drog Färjerederiet in 16 färjeturer per dygn så vi numera har halvtimmesturer alla dagar. Undantag för två timmar morgon och kväll på vardagar, då färjan går var 20e minut.

Flatöns Trafikgrupp är mycket missnöjda med Färjerederiets handläggning.

29 januari skickade Trafikgruppen en begäran om inhibition av beslutet till Trafikverket.

Samma sak gjorde ett stort antal öbor. De flesta öbor har fått ett standardsvar. Trafikgruppen har inte fått något svar. I standardsvaret till öborna påstår Färjerederiet tre saker:

Påstående 1: Aktuell anpassning av turtätheten är baserad på trafikstatistik

Påstående 2: Utformningen och införande av nya tidtabellen har följt våra rutiner där samråd med olika intressenter och samhällsaktörer ingår.

Påstående 3: De ekonomiska och miljömässiga fördelarna uppgår till faktor x3 samhällsnyttan.

4 mars skickade Trafikgruppen in följande komplettering och bemöter de tre påståendena:

1) Den årsvisa statistik som förs av Färjerederiet visa inga större förändringar i trafikmängderna som motiverar en neddragning av trafiken. Det förekommer inga tomturer, finns inga väntande så går inte färjan. Därtill har 00.30- turen tagits bort och den tidigare 03.00-turen inte återinförts.

2) Inga samråd har redovisats, samråd med berörda på våra öar har inte skett, inte heller med kommunen, grannkommuner, Västtrafik eller andra samhällsaktörer.

Trafikgruppen bjöd i januari 2021 in Färjerederiet till ett möte där bland annat tidtabellerna diskuterades.

Trafikgruppen ombads att inte gå vidare med den givna informationen och utlovades att involveras i god tid inför ett eventuellt genomförande.

I början av december fick sammankallande i Trafikgruppen ett mail om att turlistan skulle ändras vid nyår.

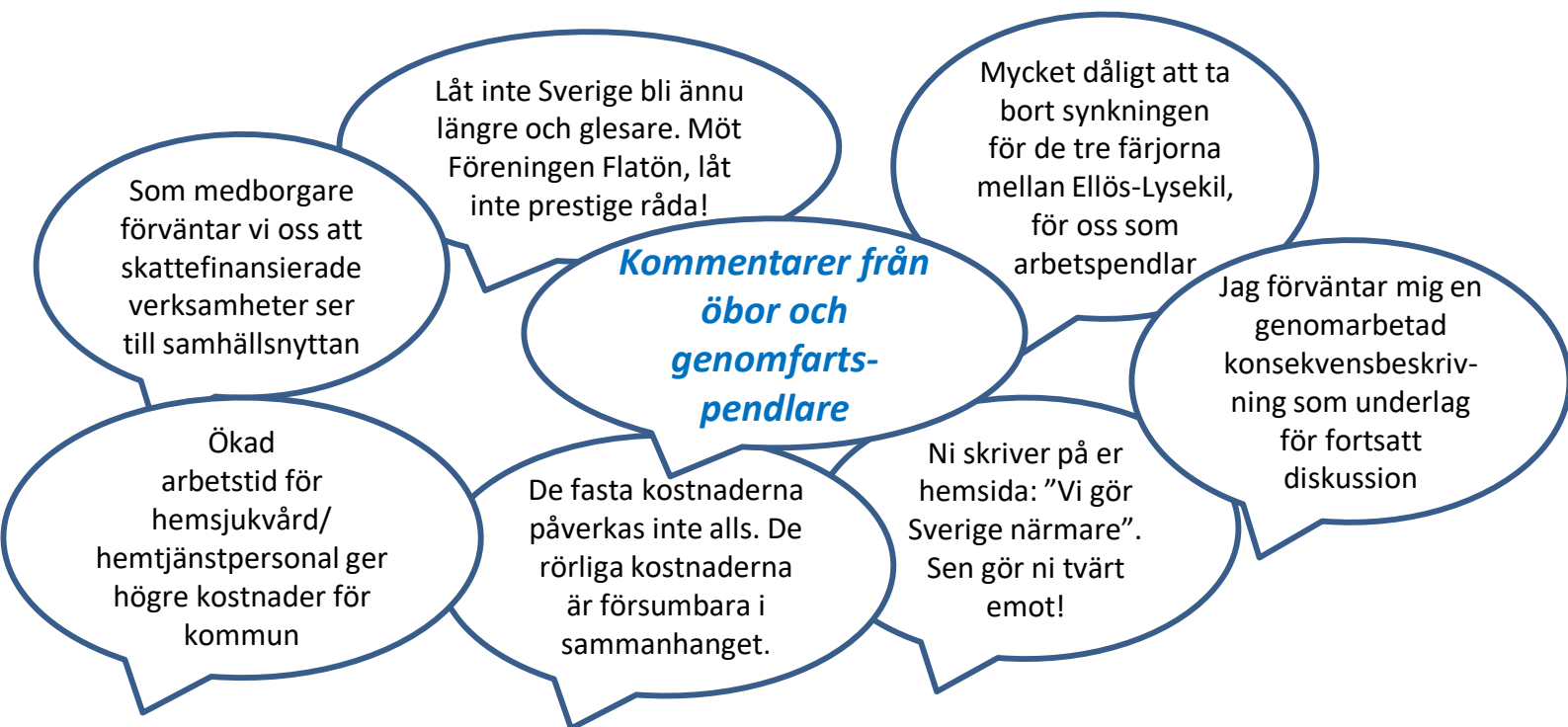
3) Beräkningar av denna nytta måste redovisas. Enligt en beräkning som följer Trafikverkets anvisningar för samhällsekonomiska analyser av åtgärder i trafiksystemet (TASAM) så uppgår den samhällsekonomiska förlusten till minst 6 gånger vinsten av tidtabellsförändringen. Den beräkningsbara vinsten uppgår till blygsamma 1000 per dygn.

Vi vill tacka för allt stöd vi fått från er öbor och andra resenärer.

Synpunkter på hur förändringen påverkar oss nu och framöver kan mailas till: foreningen@flaton.se, Ämne: Färjorna.

Bohusläns Skärgårdsråd är informerade om handläggningen och vi kommer att ta upp frågan med Skärgårdarnas Riksförbund och med andra aktörer som vi har kontakt med. Det är viktigt att förutom det uteblivna samrådet, lyfta frågan om samhällskostnaden som ökar betydligt mer än vad besparingen ger.

Vi informerar löpande på vår hemsida: www.flaton.se

Statistik (PBE)	
PBE=personbilssekivalent	
Ängön	
2018	94826
2019	91079
2020	84980
2021	91932
2022	93181
Malön	
2018	212244
2019	195306
2020	199596
2021	203439
2022	195345

Färjerederiets funderingar: (har inte heller kommunicerats med Trafikgruppen Flatön)

Not. 2022-12

- Sparbeting myndigheter. En anpassad tidtabell motsvarar en reduktion om ca 15 % i energi.
- Underhåll på led av färja. Betydande ökad möjligheter att genomföra underhåll på led utan indragen trafik.
- Optimera för att värna om genomfartsmöjligheten med två färjor till samma öar.
- Ingen tillfällig lösning utan omställning till en ny vardag
- Ingen sommarlista utan man kör extraturer baserat på behov (Lin färjor på distrikt Orust hämtar alltid lämnade bilar vid full färja)
- Anpassad fart mellan färjorna – säkrare trafik
- En gemensam tidtabell för alla 3 linleder (Lyr har redan idag 30 min turer idag)
- Allt sammantaget ger miljövinster och förbättrad ekonomi.
- Under de turer vid de klassiska morgon och eftermiddagspendlings tiderna körs 20 minuter trafik.
- Regeringsuppdrag. Framtida inlandsled Uddevalla hamn-via Malö strömmar.

Orust kommun står bakom oss i frågan om indragna färjeturer.

Kommunen har inte bjudits in till något samråd med Trafikverket/Färjerederiet. Kommunen ser flera nackdelar med förändringen, några listas nedan i en skrivelse som skickats till Trafikverket:

1) Öarna har idag ingen livsmedelsförsörjning och är helt beroende av ett bra utbud av trafik till och från öarna.

2) Hantverkare har hört av sig och ser med oro på förändringen. Längre väntetider drabbar i slutändan de som kontrakterat hantverkarna.

3) Sommartid är lika med stor turisttillströmning och med detta längre köer till färjorna då utbudet minskats. Orust kommun ser risker med igenproppade vägar och ökade risker för olyckor samt negativ påverkan på turismen.

Kommunen ser förändringen som något som måste utvärderas i slutet av 2023.

Utvärderingen ska ske i samråd med boende på öarna samt representant för Orust kommun. Trafikverket bör vara öppna för en återgång till den tidtabell för färjorna som gällde 2022.

Flatöns Trafikgrupp har haft ett positivt möte med underhållsansvarig för vår väg, 751.

Åtgärder på Dragsmarksvägen. Till och från påverkar det oss nu under våren. Det ska vara klart till sommaren och det kommer att bli bra när det är klart.

Röjning av dikeskanter. Det ska vara fritt från växtlighet en meter från vägkanten och fem meter uppåt.

Djupa diket vid avfart 40, norr om kyrkans utfart. Det kommer att åtgärdas på något sätt.

Problemet med husbilar som kör i diket på sommaren. Tyvärr har Trafikverket inga förslag till lösningar för en ökad säkerhet. Skyltar som varnar om smal väg vill de inte sätta upp.

Vägspiegel vid kyrkans utfart. Bekostad av de tre föreningarna. Likaså har buskaget mellan Korsvägen och kyrkan tagits bort för bättre sikt.

Din personliga och lokala elleverantör

Ellös · Tel. 0304-548 80

www.bestel.se

KÖHLBERGS

Försäljning & Servicepartner

Separett®
Waterless toilets

Cinderella®
FÖRBRÄNNINGSTOALETTER

www.kohlbergs.se

Tel 0733-261 690

**RÄTT FRÅN
HAVET
TILL BORDET**

*En Bohuslänsk
Deli*

Välkommen till vår
Fisk & Skaldjursbutik
nere i hamnen på Ellös

En Bohuslänsk Deli
Tel: 0304-50066

www.enbohuslanskdeli.se

**Orust
Bygg & Marin**

Din lokala byggare
orustbyggmarin.se
0706-402083

Lokalt konsthantverk på Malö!

Tel. 0304-51698 eller 0707-94 39 36
Välkomna! Else-Britt

Orusts Sparbank

Banken som bryr sig

HANDELSMAN FLINK
KONFERENS • RESTAURANG • HANDELSBOD

Föreningsinformation

Uthyrning av lokalen

Du vet väl att Du kan hyra våra lokaler i Flatö skola?

Komplett utrustning för dukning till 75 personer

Max tillåtet antal för lokalen är 100 personer

På vår hemsida finns bokningskalender och prisuppgifter.

Bokning av lokalerna görs till Pia, pia@flaton.se

eller 0705 839304

Medlemskap 2023

200:-/pers och år eller 400:-/familj och år

Företag 1000 kr och år

Bankgiro: 995-6574, Swish: 123 562 51 65

Kontakta föreningen: foreningen@flaton.se, www.flaton.se

**Medlemsutskick från våra tre föreningar kommer
med posten under april månad**

Ö-BLADET TRYCKS AV

TRYCKAKUTEN

www.tryckakuten.se | 0771 - 66 66 00 | info@tryckakuten.se